

Utträdesåldern från arbetslivet

– ett internationellt perspektiv

Uträdesåldern från arbetslivet – ett internationellt perspektiv

Hans Olsson

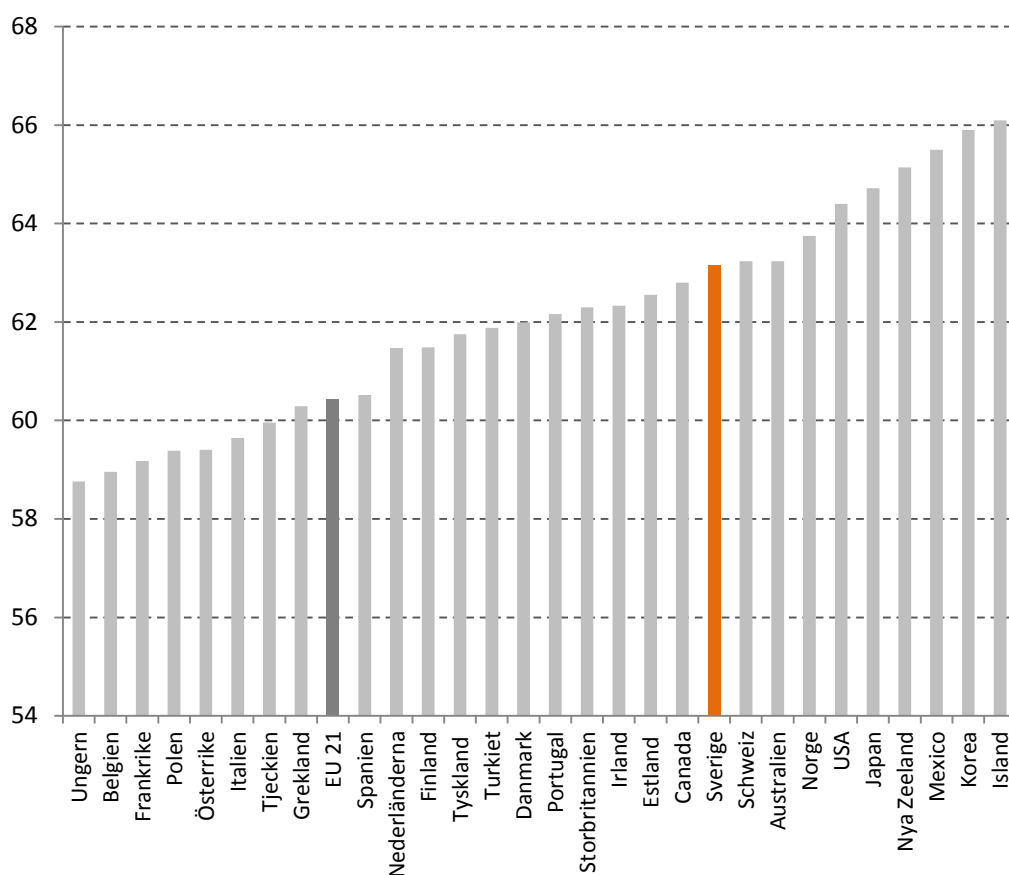
2012-11-30

Utträdesåldern från arbetslivet

- ett internationellt perspektiv

Sveriges utträdesålder är med drygt 63 år fortfarande nästan högst i Europa, men lägre än i utomeuropeiska OECD-länder. Den har stigit en del under årens lopp, fast i lägre takt än i ett flertal andra länder. En viktig iakttagelse är att den svenska sysselsättningsgraden närmast före 65 års ålder är praktiskt taget taget högst i världen, men att den är låg efter 65 års ålder. Detta tyder på att tanken på 65 år som den naturliga pensionsåldern är fastare etablerad här än i andra länder.

Diagram 1. Utträdesåldern i olika OECD-länder 2011

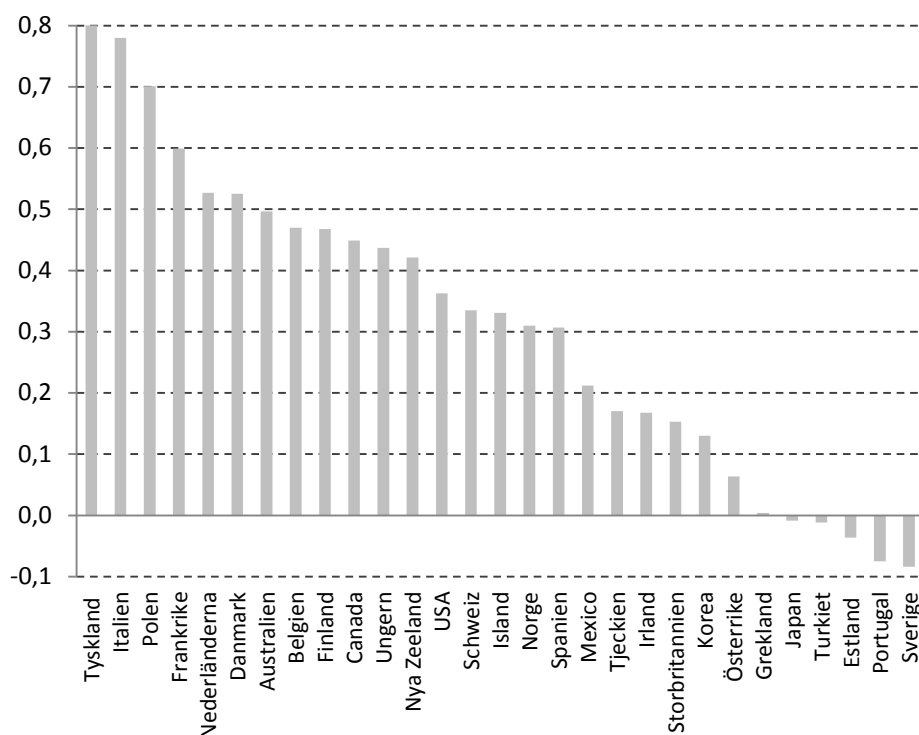

Genomsnittsåldern vid utträdet från arbetslivet¹ har stigit i flertalet OECD-länder sedan ungefär tio år tillbaka. Sverige har traditionellt en stark relativ internationell position, särskilt i förhållande till övriga europeiska länder, så när som på Island och i någon mån Norge. Sveriges utträdesålder var 2011 drygt 63 år mot 60,4 år i EU-länderna (EU 21). Betydligt högre (över 64 år) var utträdesåldern i flera utom-europeiska länder som USA och Japan, samt i Island, som toppar listan. Se diagram 1.

Förändringar i utträdesåldern på kort och lång sikt

Sveriges relativa ställning har dock försvagats under senare tid. Under tvåårsperioden 2009-2011 skedde en uppgång i utträdesåldern med ca 0,5 år eller mer i ett antal andra EU-länder: Tyskland, Italien, Polen, Frankrike, Nederländerna, Belgien, Spanien m.fl.; vidare i USA och de nordiska länderna utom Sverige. Flera av dessa hör till länder som traditionellt haft ganska låg utträdesålder (vilket dock inte gäller USA och Norge). Sverige hör, tillsammans med Österrike, Grekland, Portugal, Estland och Japan, till de länder där utträdesåldern var ungefär oförändrad under just tvåårsperioden 2009-2011. Se diagram 2.

Diagram 2. Utträdesåldern i olika OECD-länder, förändring 2009-2011

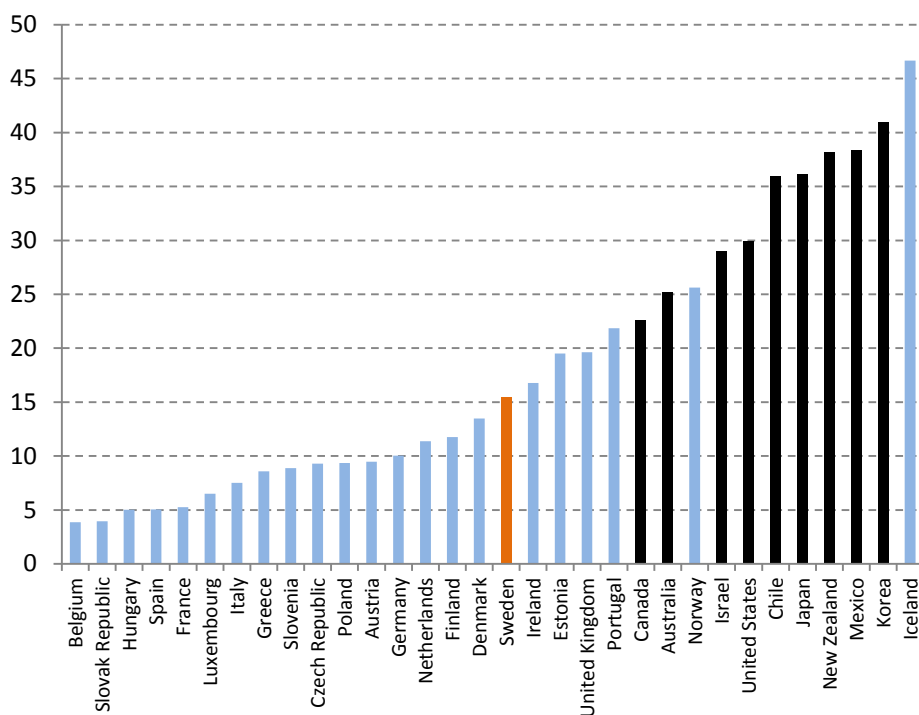
¹ Alla beräkningar baseras på data från s.k. Labor Force Surveys, för Sveriges del arbetskraftsundersökningarna, AKU. För en diskussion av metoder för att beräkna utträdesåldern se t.ex. The average age of exit from the labour market <http://www.pensionsmyndigheten.se/5073.html>

Varför är utträdesåldern så hög i Sverige?

Utträdesåldern är alltså hög i Sverige i ett internationellt perspektiv. I Europa överträffas Sverige bara av Island och i viss grad Norge.

Bakom den höga utträdesåldern ligger *inte* att Sverige har särskilt många som arbetar efter 65 års ålder. I Europa överträffas sysselsättningsgraden i åldern 65-69 års ålder av flera andra länder än Island och Norge.

Diagram 4. Sysselsatta i % av befolkningen 65-69 år i olika länder år 2011

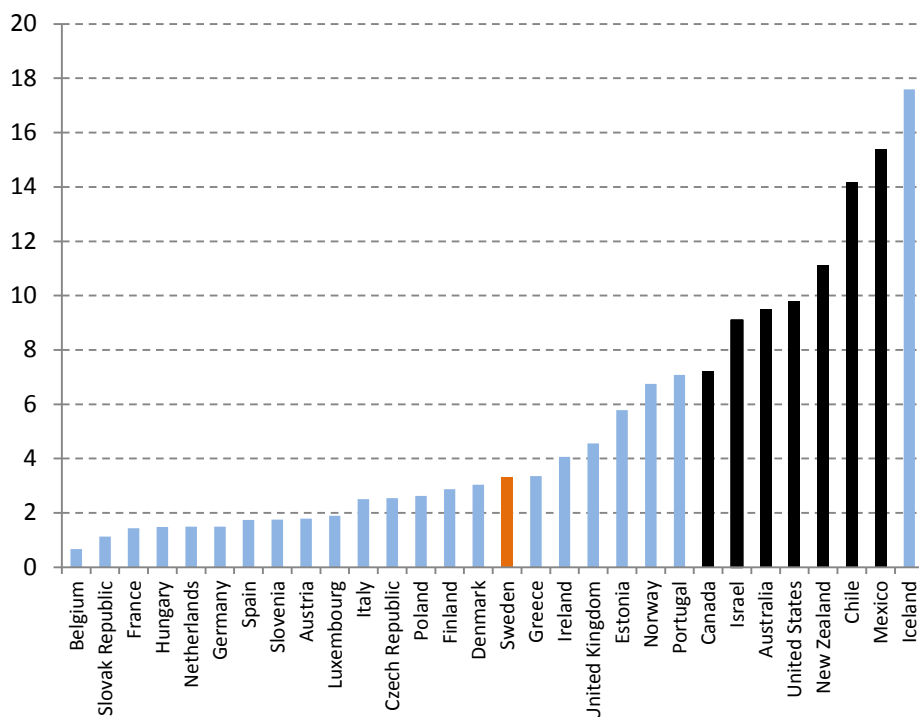

Orange = Sverige Ljusblått = övriga Europa Svart = övriga världen

Dessutom är de svenska veckoarbetstiderna påfallande låga i åldersgruppen 65-69 år. Sveriges genomsnittliga veckoarbetstid är bara 21 tim/vecka, vilket överträffas av åtskilliga andra europeiska länder.

I diagram 5 visas antalet veckotimmar per individ i befolkningen 65-69 år. I Sverige arbetas 3,3 tim/vecka i denna ålder, medan t.ex. norrmännen åstadkommer 6,8 tim/vecka, alltså mer än dubbelt så mycket.

Diagram 5. Veckoarbetstimmar per individ i befolkningen 65-69 år i olika länder år 2011

Orange = Sverige Ljusblått = övriga Europa Svart = övriga världen

Den viktigaste orsaken till att utträdesåldern är så pass i hög i Sverige är i stället den höga svenska sysselsättningsgraden bland personer som ännu inte nått 65 års ålder. Se diagram 6 som visar sysselsättningsgraden i åldern 55-64 år. Här ligger Sverige i världstopp, slagna av endast Nya Zeeland och Island.

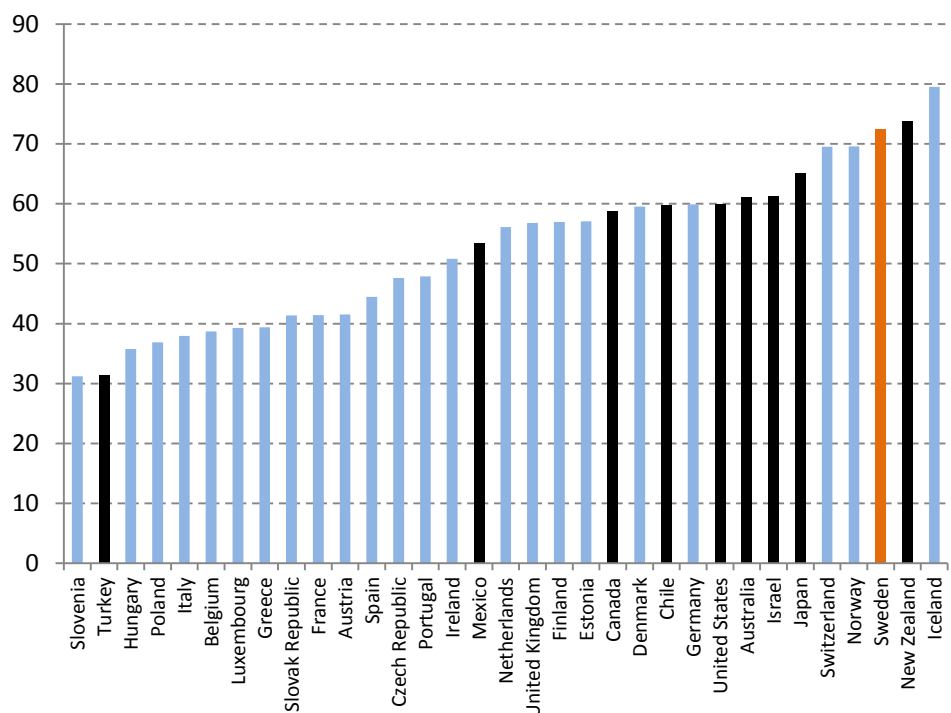
Det kan nämnas att i denna ålder veckoarbetstiderna inte skiljer sig så mycket som i 65-69 års ålder.

Denna viktiga skillnad mellan Sverige och många andra länder kan vara utslag av att tanken på 65 år som ”normal” pensionsålder är ovanligt väl etablerad här. Normen är att arbeta till 65 år om hälsomässiga och andra förutsättningar så medger, och att sedan lämna arbetslivet.

Diagram 7 belyser detta för 25 OECD-länder förutom Sverige. Det finns ett samband mellan sysselsättningen i 55-64 års ålder och i 65-69 års ålder. Är den hög i 55-64 års ålder är den i regel hög även i 65-69 års ålder. Island är det land som ligger högst upp till höger diagrammet. Längst ner till vänster återfinns Belgien.

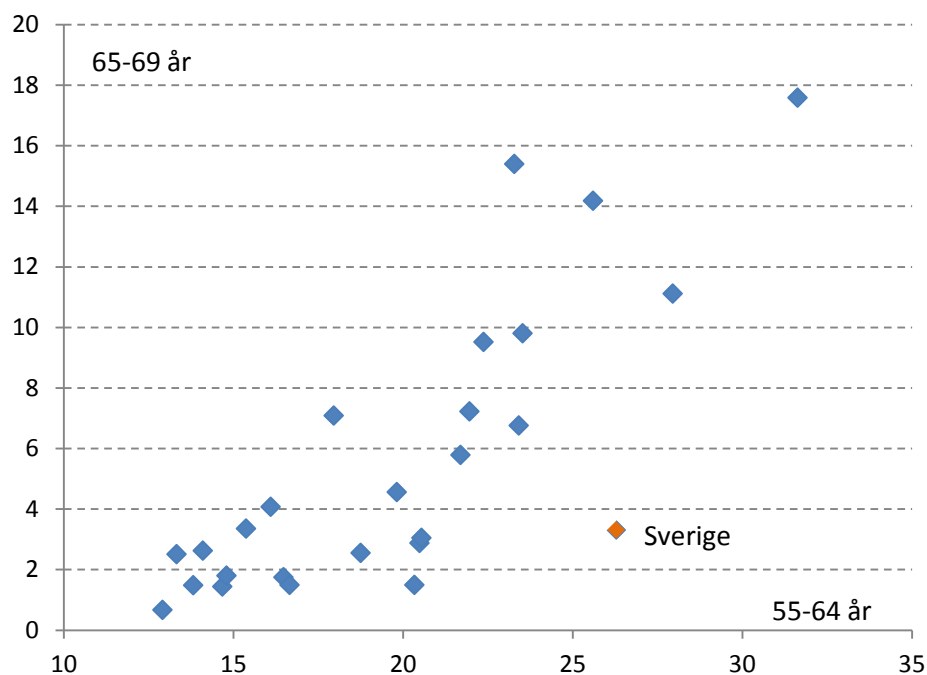
Sverige är kanske det land som avviker mest från det allmänna sambandet: näst intill högst sysselsättning i 55-64 års ålder, parad med låg sysselsättning i 65-69 års ålder.

Diagram 6. Sysselsatta i % av befolkningen 55-64 år i olika länder år 2011

Orange = Sverige Ljusblått = övriga Europa Svart = övriga världen

Diagram 7. Veckoarbetstimmar per individ i befolkningen 55-64 år och 65-69 år i Sverige och 25 andra OECD-länder år 2011

Så här kan du nå oss om du vill veta mer

www.pensionsmyndigheten.se

Kundservice 0771-776 776

www.pensionsmyndigheten.se